

stara
Slika zunanjščine ž.c. iz k.XVI stolj je bila l.1905 in na istem mestu sezidana nova.

II.Slov.lo27, št.131, št.24.

Da die Z.K. aus den geführten Verhandlungen nicht die Überzeugung von der unvermeidlichen Nothwendigkeit der Demolierung der St. Luziakapelle bei der alten Pfarrkirche in Tüchern gewinnen konnte, beschliesst sie sich für die Erhaltung der Kapelle auszusprechen und nach den s.z. von Konservator Wist gegebenen Anregungen eine Umarbeitung des Projektes für den Neubau der Kirche zu empfehlen, die die Kapelle in den Neubau einbeziehe.

MDZK.: St.III.F.3, l.1904, str.437: Sitzungsberichte.

Dem Wunsche der lokalen Faktoren, die mit wertvollen Fresken des 18.Jahrh. geschmückte Luciakapelle der demolierten Pfarrkirche in Tüchern in den Neubau nicht einzubeziehen, kann die Z.K. nicht Folge geben, da, wie die Erhebungen zeigten, diese Einbeziehung bautechnisch anstandslos durchführbar ist und nur so die Erhaltung der Kapelle gewährleistet wird.

MDZK: št.III.F.5, l.1906, str. 40*: Sitzungsberichte, von Konserv. Wist.

Luziakapelle. Die k.k. Bezirkshauptmannschaft Cilli teilt mit, dass auf Grund der abgegebenen Gutachten über den derzeitigen bautechnischen und kunsthistorisch relevanten Zustand der Luziakapelle, nach welchen die Fresken vollständig zerstört sind und die Kapelle dadurch kunsthistorisch wertlos geworden ist, die Bewilligung zur allfälligen Demolierung dieser Kapelle erteilt wurden.

MDZK: št.III.F.5, l.1906, str.277* Sitzungsberichte.

Fara, posvečena sv. Martinu.

Orientacija pravilna. Cerkev leži na nizki vzpetini nad vasjo.

Viri in literatura: Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant III. Dekanat Saunien, Maribor 1880; Stegenšek Avg.: 25 let cerkvene umetnosti v lavatinski ~~metropoli~~ škofiji: Teharje. Ljubitelj 1914; Kovačič Fran: Zgodovina lavatinske škofije. Maribor 1928; Farni arhiv, inventarji, časopisna poročila iz let 1906-08;

Cerkev sestavljajo: Pravokotna ladja, kateri je na jugu prizidan prizmatičen zvonik, ki zgoraj prehaja v oktagon. Ožji 3/8 zaključeni presbiterij ima prizidani na desno zakristijo, na levo pa krstno kapelo, ki sta obe dvonadstropni. Strehe so sedlaste, zvonikova piramidasta, vse pa opečne. Gradnja je opečna, ometana.

Zunanjščina: Je neorenesančna. Fasado tvori pilasterska arhitektura, katero zaključuje greda in trikotno čelo. Enako je oblikovana vsa zunanjščina. Okna so polkrožno zaključena in dvojna. Pravokotni fasadni portali se v fasadi in obeh podolžnicah. Fasado krasita dobra kipa Petra in Pavla, ki sta čamernikov izdelek. Zvonik je z zobčastimi zidci razdeljen v 4 nadstropja, ki polagoma prehajajo iz kvadra v oktagon. Vsa okna na tej stavbi so polkrožno zaključena. Pri vhodu v zakristijo se nahaja Biertijeva freska Quo vadis.

Notranjščina: Tlak je šamoten. Polslopi, katerixx povezujejo loki, delijo ladjo v 4 traveje, katere svodijoxx plitve kupole. Presbiterij ima 2 traveji svodeni s kupolo in polkupolo. Na 2 stebrih počivajoči kor ima stebričasto

balustrado. Vso cerkev je fresko poslikal O. Bierti iz Gemone l. 1907. Razpored fresk je sestavil Adolf Wagner iz Graza.

Oprava: Veliki oltar, kamenit, neorenesančen, narejen po načrtih Vincenca Čamernika. Izdelala ga je kamnoseška družba v Celju. Kipa Alojzija in Antona sta delo Jožeta Pleterška, Martin pa Čamernika.

Stranska oltarja: kamenita, neorenesančna, narejena po načrtih A. Wagnerja od ljubljanske tvrdke Pontello-Saravalli. Kipi: MB, Lucije, Valentina in Florijana, Jožefa in Barbare.

Prižnica, neorenesančna, tvrdka Pontello-Saravalli.

Orglje: Janez Naraks po dispozicijah Hugolina Sattnerja l. 1909.

Klopi: Martin Stojan po načrtih ing. arh. A. Wagnerja.

Križev pot: reliefna tabla: Mayersche Kunstanstalt, München 1909.

Oprema: Roženvenška MB - o.pl. , neorokokojski kelih iz l. 1857. je delo Schreinerja iz Ljubljane.

Zvonik: in podstrešje : so brez zanimivosti.

Resume: Teharje so bile vikariat Žalca in skupaj mx z njim l. 1256. inkorporirane stiškemu samostanu. Prva teharska cerkev je bila nedvomno romanska. Na njenem mestu je zrasla v kasni gotiki druga cerkev, kateri so bile ca. 1680. prizidane kapele sv. Lucije in sv. Florijana. Obe kapeli sta bili 3/8 zaključeni, imeli sta banjo in trodelno polkupolo. Lucijino kapelo so krasile freske, ki so prikazovale svetničino življenje. Naslikal jih je LORENTZ JOS. STACHL l. 1750. Freske so bile zelo kvalitetne ter so prikazovale tudi umetnikov avtoportret in portret stavbenika Johannesa LEONARDA. Ca 1750. je bila namreč gotska cerkev, razen obeh omenjenih kapel podrt in na njenem mestu postavljena nova, baročna cerkev. Zgradil jo je stavbenik JOANNES LEONARD. Stavba je bila visoko kvalitetna. Obsegala je

prizmatičen zvonik, ladjo s kapelama, ki je konkavno prehajala v nižji in ožji presbiterij z apsidalnim zaključkom. Desno je bila prizidana enonadstropna, pravokotna zakristija, med njo in Florijanovo kapelo pa veža in oratorij. V levem ladjinem kotu se je nahajal stolpič s polžjimi stopnicami, ki je bil verjetno še ostanek prejšnje, gotske cerkve. Točen opis stavbe se je ohranil v inventarju iz l. 1829. Cerkev je imela 5 oltarjev: Martinovega, Valentinovega, Marijinega, ~~Lucijinega~~ Lucijinega in Florijanovega. To cerkev so podrli l. 1905. in zgradili sedanjo l. 1906-07. po načrtih graškega arhitekta Adolfa Wagnerja. Od stare opreme ni ostalo ničesar, razen cerkvenih klopi z letnico 1781., ki so se prenesle v cerkev sv. Stefana. Stavbna dela sta izvršila Ferdinand Gologranc in Valentin Scagnetti iz Krškega.

Okolica: V vasi je vrsta kapel, ki pa so vse brez vrednosti.

Konservatorske opombe: Stavba je v dobrem stanju, saj je bila obnovljena l. 1957.

J. Curk, Celjska topografija, rkp. str.47, 47', (čapiski 1956).

3. maja 1863 slovesnot v cerkvi : "napravili so namreč tukaj iz železne
fabrike delavci štorovski nov oltar v čast sv. Florijanu, svojemu patronu."
Anton Grabič, mlinar poroča; iz Teharjev na Stejerskem. (Dopisi). -
NOVICE, 13. maj 1863. L. XXI, list 19, str. 150.

Slika Veronike Deseniške? Napis Veronika V. Desenič Movea slika deloma popravljena- Pl.o.

Sedeča do pasu pred mizo na svoji desni. Na mizi list papirja, z desno drži pero, da bi pisala. Obblečena je v temno suknjo, ki se vidi spredaj speta po *opisni magnatnem* način^u (sukna) čez drugo svetlo plavo obleko, na ramah karakterne jezike, čez ramo obešen kos blaga, spet na levi rami. Ta kos je malinove barve - zelo karakter za 17. stol. Leva roka drži kos malinovega plaščka pod vratom. Okrog vratu koralde, na glavi štulast klobuk, okrog venec, od vrha mu visi kos na hrbet. Glava je obrnjena na svojo levo, precej zamišljeno, oči obrnjene zamišljeno ali misleč navzgor. Slika ne dela vtisa portreta, ampak bolj romantične snovi. Kvečemu Veronike v ječi.

+ Pečnak je imel poprej to sliko, neklje našel, a se sedaj ne ve kod. Iz Desenic?

Knjigovodja v Mestnem mlinu pod sv. Jožefom ima tudi eno - peča se z čebelarstvom tu.

Stele, XXXV, 19.7.1925, str.41 - 41'

C.sv. Stefana, postavili l.1699, "teharski plemiči", ž.c.sv. Martina iz l.1906 - 08. Na gričku p.c.sv. Ane v poznogotskem slogu iz 15. stol., sezidali so jo zadnjo celjski grofje.

Teharje je bilo prvotno podružnica župnije Celc, ter je s to vred bilo l. 1256 inkorporirano stiškemu samostanu.

"teharski plemiči" - prvotna listina, ki govori o tem, da so teharčani dobili plemstvo od celjskih grofov je zgorela. Cesar Ferdinand I, jim je l.1537 izdal novo, ki se sklicuje le na pripovedovanje teharčanov. V teharski občini se hrani star urbar s plemiškimi pravicami in zastavo iz l.1723.(Glej slike).

Slika kraja z ž.c.

*Slike: fotomile krtine, ki potrjuje plemiške pravice
naslova in zadnja stran urbaya
dve zastavi teh. plemičev*

H. Slov. 1927, št. 131, št. 24

Slike stareh Teharje pred požarom.

Il.Slov.1927, št.131, št.24.